

Zwikolo zwo vha zwo vala lwa miṅwedzi minzhi nga ṅwambo wa nyiledzo ya u tshimbila dzibadani (*'lockdown'*) ya lushaka.

Nyiledzo ya u tshimbila dzibadani yo itelwa u fhungudza u phadlala ha Covid-19.

Zwikolo zwo dovha zwa vula vhege yo fhelaho. Vhaṅwe vhagudiswa vha kha ḡi vha hayani. Ngei Maxeke Primary School, ndi tshifhinga tsha ngudo ya Vhutsila kha zwa Vhutshilo.

Mudededzi Piti u khou ɔɔa u ɔivha uri vhana vho sedzana hani na nyiledzo ya u tshimbila dzibadani.

U amba na vhana vha re kilasini a ri, “Ndi khou ɔɔa u pfa nga ha tshenzhelo dza vhoiwe nga tshifhinga tsha nyiledzo ya u tshimbila dzibadani.”

Sello a thoma, “Khotsi anga vha tenda uri muñwe na muñwe u fanela u vha na maitele ane a a tevhedza ɔuvha na ɔuvha.”

“Nga zwenezwo, vho ri vusa nga matsheloni mañwe na mañwe u bva nga Musumbuluwo u swika nga Lavhuṭanu, nahone vho vha tshi ri itisa tshithu tshi vhuyedzaho u bva nga 8 nga matsheloni u swika nga 2 nga masiari,” hu amba Sello.

Munya u a vhudzisa, “Zwi amba mini, ‘u ita tshithu tshi vhuyedzaho?’”

“Ndi u ita tshithu tshi shumiseaho na tshi thusaho,” hu fhindula Sello.

“Ee Sello, zwo tou ralo,” hu amba Mudededzi Piti.

Neo khaladzi ya Sello u a engedza, “Khotsi ashu vho ita vhungoho ha uri nyiledzo ya u tshimbila dzibadani i fana na u ya tshikoloni!”

Neo uri, “Tshithu tshithihi tshe nda tshi takalela nga nyiledzo ya u tshimbila dzibadani ndi uri ro ita zwithu zwinzhi roṅhe sa muṭa.”

Munya uri, “Ndi humbula u nga ndo shumisa tshifhinga tshanga nga vhuṭali. Ndo guda nga maandḁ Dzimbalo ngauri ndi khou ṭoḁa u khwinisa maraga dzanga.

Ndo ṭalela dzimuvi na u tamba nnḁa uri ndi ḁimvumvuse. Ndo dovha nda vhalala uri ndi dzule dzo farakanea.

Ndo ita nyonyoloso uri dzi dzule ndi na mutakalo wavhuḁi.”

Basani uri, “Malugana na nyiledzo ya u tshimbila dzibadani, ndi hambula uri ho vha na zwithu zwavhuḽi na zwi si zwavhuḽi.”

“Zwithu zwavhuḽi ndi uri ndo wana tshifhinga tsha u awela, na u ṽwa na muṽa wa hashu. Ndo shumisa tshifhinga u vhala dzibugu na u vusulusa mushumo wa tshikolo,” u a ṽalutshedza.

U bvela phanḡa, “Ndo vha ndi tshi vhilaedziswa nga vhashumi vha hayani uri naa vha ḡo wana miholo yavho.

Ndo vha ndi tshi ḡa mbilu nga muḡa wa hashu na vhathu vhane vha dzulela u pfuka mulayo.”

Mudededzi Piti u tenda nga ḡhoho. U a zwi ḡivha uri nga tshifhinga tsha nyiledzo ya u tshimbila dzibadani zwo vha zwo leluwa u ḡipfa wo hanganea na u ḡa mbilu.

Yash uri, “Hayani ri vhathu vha rathi. Naho ndi tshi funa muṭa wa hashu, u vha navho tshifinga tshoṭhe zwo vha zwi tshi mpengisa.

U tandulula yeneyi thaidzo, Mme anga vho renga mutambo wa *Monopoly*. Wo vha u mutambo u re kha gwati we nda vha ndi tshi u funesa musi ndi tshi kha ḡi vha ṅwana.”

Yash u a phetha, “Vhege dzo fhiraho ndo tambesa *Monopoly* lune nda vho hambula u wana mushumo wa u rengisa zwifhaṭo!”

Amanda u a sea nahone ari, “Zwo nthusaho uri ndi kondelele tshifhingani tsha nyiledzo ya u tshimbila dzibadani ndi u bika na u baka. Ndo vha ndo ṭuvha tshikolo!”

Vhagudiswa vhanzhi vha tenda.

Mudededzi Piti uri, “Zwi a thusa u amba na muthu ane ra mu fulufhela nga ha nḁila ine ra ḁipfa ngayo.

Namusi ndo pfa mihumbulo yavhuḁi ya nḁila dzine ra nga sedzana na khaedu musi vhutshilo vhu tshi konḁa.

Ri ḁo bvela phanḁa u amba nga hazwo matshelo,” hu amba Mudededzi Piti musi ḁilogo i tshi lila.

—Dzimbudziso

1. Nwalani zwine haya maipfi a amba zwone: u sedzana na khaedu, u ɭa mbilu, maitete.
2. Nwalani maipfi ane a vha mahanedzi.
3. ɤalutshedzani muswaswo wa Yash.
4. Ndi mihumbulo ifhio miraru ya nɗila ya u sedzana na khaedu vhutshiloni?
5. Naa ni tendelana na Basani? ɤalutshedzani phindulo yaɗu.

Heyi nganea yo thewa kha mivhigo ya RX Radio. RX Radio ndi tshitiŋtshi tsha radio ya kha inthanethe, ya vhana na yo itelwaho vhana.

RX Radio i hasha i ngei Red Cross War Memorial Children's Hospital, Cape Town.

RX Radio i thusa vhana u amba zwiŋtori nga ha mafhungo a ndeme ane a vha kwama.

[Dalelani RX Radio](#)